

Reid & Geleijnse; de makers van Fokke & Sukke

'We waren onopvallende leerlingen'

Ook al kenden ze op de lagere school al hele stukken Koot & Bie en Monty Python uit hun hoofd, pas na de middelbare school kwam hun voorliefde voor cabaret echt naar voren. John Reid en Bastiaan Geleijnse, de makers van Fokke & Sukke, waren op het USG brave gymnasiastjes, vinden ze zelf.

Jongens waren het, gewone jongens. John Reid en Bastiaan Geleijnse - samen met Jean-Marc van Tol - de mannen achter Fokke & Sukke. Van 1981 tot hun eindexamen in 1986 zaten ze bij elkaar in de klas op het USG. "Ik ben altijd jaloers geweest op de voorliefde van leraren voor de lastige leerlingen 'met een hart van goud'", zegt John Reid. "Die onthouden ze, daar kunnen ze een speciale band mee opbouwen. Ik was een modelleerling, een dromerig gymnasiastje: altijd opletten, goed luisteren tijdens de les. En Bastiaan ook."

"We waren onopvallende leerlingen", bevestigt Bastiaan Geleijnse. "Bij mijn eindexamen heeft Lips, de rector, nog wel gezegd dat ik bij een schoolcabaret had ontmoeten - als dat er was geweest. Maar dat was nog nooit in me opgekomen."

Waren ze werkelijk zo onopvallend? Sommige leraren herinneren zich nog steeds de klas van Reid en Geleijnse als een bijzondere klas. Dat vinden ze zelf eigenlijk ook wel.

Geleijnse: "We hadden een leuke klas, die alle gebruikelijke kiekjes bevatte, zonder dat daar enorme muren tussen stonden."

Reid: "Ze waren er wel, de alto's, de kakkers, de blowers en de nerds, maar er was respect."

Geleijnse: "Respect!"

Reid: "Er waren de kersverse Bilthovenkakkers met hun tandartsvaders, eerste-generatie-geld. Zij droegen achttien Lacoste-polo's over elkaar. Bastiaan was anders, met zijn versleten ribbroek en een lange loden jas van zijn overgrootvader. Hij was met brogues aan geboren. Aan zijn kakineusheid zat een zekere vanzelfsprekendheid. Ik zat bij de alto's."

Geleijnse: "De linkse binnenstadsintellectuelen."

Razendsnelle tweespraak

Een interview met Reid en Geleijnse ontwikkelt zich al snel tot een razendsnelle tweespraak tussen de geïnterviewden. Daaraan is te merken dat de twee perfect op elkaar zijn ingespeeld en slechts een half woord nodig hebben om elkaar aan te vullen.

Ze trekken ook al heel wat jaren samen op. Voor hun USG-tijd zaten ze op dezelfde lagere school (Geleijnse een klas hoger). Na de middelbare school woonden ze in hetzelfde Amsterdamse studentenhuis, zaten ze bij dezelfde vereniging en in hetzelfde dispuut. Nu staan ze als vaders op hetzelfde schoolplein om hun kinderen op te halen. Reid: "Op de middelbare school bond de liefde voor cabaret en comedy ons al wel. We bleken allebei precies dezelfde dingen heel goed te kennen: we konden volledige Monty Python-platen uit ons hoofd opzeggen. We hebben eindeloos Koot & Bie en Neerlands Hoop geluisterd. Dat herkenden we in elkaar." Hij verwijst naar een boek van Malcolm Gladwell (Outliers - uitblinkers), die stelt dat uitblinkers hun vaardigheid al 10.000 uur beoefend moeten hebben om te kunnen uitblinken. "Wij begonnen op ons zevende al te luisteren naar cabaret."

Verliefd op Sternau

Op een vrijdagmorgen, voordat ze hun kinderen moeten ophalen, treft de Vox de beide oud-leerlingen in een café om bij te praten over hun tijd op het USG.

"Ik heb superherinneringen aan mijn middelbare schooltijd", zegt John Reid, "maar er waren geen leraren die mij echt in het hart geraakt hebben." Toch kan hij zich nog alle leraren herinneren. "Je hebt twee soorten. De oude rotten, waar de ervaring vanaf droop. En dan een heel contingent jonge mensen, zoals Mirjam Sternau - waar iedereen verliefd op was, ik zat in de sollicitatiecommissie toen zij werd aangenomen -, Verweij, Guus Kers, die scheikundeleraar waar alle meisjes gek op waren, Eelco Hesselink."

Geleijnse: "Ik herinner me Smal en Evers voor wiskunde, Verwoerd voor aardrijkskunde. Kramer voor Engels, die later uit de kast is gekomen."

Reid: "En die mevrouw voor Frans, hoe het ze ook weer, Tielens. Josje Tielens. Slechte herinneringen heb ik aan die legendarische leraar Duits, Bieling. Ik denk dat alle grappen die ooit gemaakt worden over leraren Duits op hem zijn gebaseerd. Een leerling heeft ooit bij de eindexamenuitreiking een taart in zijn gezicht gegooid als dank voor al die jaren terreur."

Hun klas was de eerste die naar Rome ging. Dat heeft een grote invloed gehad. Reid: "We voelden ons uitverkoren dat wij niet naar de Provence gingen, zoals al die jaren voor ons."

Geleijnse: "Ik weet nog dat we stad in reden - terug uit Rome - en dat ik het gevoel had de middelbare schooltijd klaar was. Dat neerslachtige gevoel kan ik me nog goed herinneren. Het was een heel bijzondere reis."

Verbaal pingpong

Op een vraag - is het niet verwonderlijk dat hun voorliefde voor cabaret en comedy pas na de middelbare school zo duidelijk naar voren kwam? - volgt weer een typerend stukje verbaal pingpongen.

Geleijnse: "Ik kreeg ook pas heel laat schaamhaar."

Reid: "Hé. Ik ook!"

Geleijnse: "Ik beschouw mezelf nadrukkelijk als een laatbloeier."

Reide: "Anders ik wel."

Geleijnse: "Beschouw jij mij ook als een laatbloeier?"

Reid: "Nee, mezelf. Bij gymnasiasten zie je vaak die *arrested development*, het ontbreken van de puberteit. Ze zijn ontzettend braaf en hebben een laag testosterongehalte. Ik herinner me dat ik nog wel eens een reünie had van de lagere school. De MAVO-mensen hadden het al lang gedaan, en de gymnasiasten waren dan nog de gemiddelde doorsnede van de mannelijke zaadcel aan het berekenen."

Privés

Bastiaan Geleijnse heeft sinds kort een zoon op het gymnasium zitten. Zijn eigen gymnasiumverleden heeft zeker een rol gespeeld bij die keuze. "Voor iemand die geen gymnasiumachtergrond heeft, is het moeilijk te bedenken waarom je iemand vier uur per week les geeft in iets waar je niks mee opschiet. Maar het is een kleine school, dat is zeker een pre. Het is een eiland, maar wel een heel erg goed eiland."

"Ik vond het erg leuk", zegt Reid. "Ik heb een bevoorrechte tijd gehad omdat ik met een paar anderen privés had: de laatste twee jaar kregen we Latijn van rector Lips op zijn werkkamer. We gingen andere stof behandelen, porno lezen en alles ter plekke vertalen." 'Een ezel op een dak!', roept Geleijnse dan plotseling luid uit. Het blijkt een insidersgrapje te zijn, dat tijdens die privélessen aan de orde kwam. Het is een 'hapax' uit Suetonius, legt Reid uit, een uitdrukking die in een taal maar één keer voorkomt. "Ze weten niet wat het betekent: een ezel op een dak! Men denkt dat het een uitroep van verbazing is."

Geleijnse: "Ik ben afgehaakt bij de aoristus bij Grieks, toen werd het te ingewikkeld. Ik was niet bijzonder goed in de techniek van het vertalen. Maar de verhalen vond ik erg mooi."

'Pompompom'

Als ze horen dat de Dies tegenwoordig niet meer wordt gevierd en dat de cantus niet meer wordt gezongen, vallen ze van hun stoel van verbazing. "Wordt de cantus niet meer gezongen?" En hoewel ooit op een lustrumshirt Fokke & Sukke niet verder kwamen

dan 'pompompom', klinkt nu direct het 'Io iam surgat canticum cum laeto iubilo' door de kroeg. Andere cafébezoekers kijken verwonderd toe.

"Zodra je de classici uit de bestuurlijke functies haalt, begint de neergaande lijn en worden het ambtenaren", zegt Geleijnse. "De rector moet een classicus zijn, anders gaat het mis. Het is heel dom om tradities af te schaffen. Dat is toch een van de bijzondere dingen aan zo'n school, die meer dan een half millennium oud is."

Spoken Reid & Geleijnse nog steeds Latijn? <http://www.usgvox.nl/foksuk/>

[Gepubliceerd in Vox Hieronymi februari 2009]

© Jasper Enklaar